

Hørings svar endringer i barnevernloven

Hørings svar fra Foreningen For Flerkulturelle Minoriteter

Foreningen for flerkulturelle minoriteter har følgende innspill til endring i barnevernloven

Dette høringssvaret gjelder innspill til forslagene som omhandler:

- **Utdannings- og kompetansetiltak for barnevernet**
- **Regulering av bruk av sakkyndige i barnevernssaker.**
- **Krav til kompetanse i barnevernsinstitusjoner**
- **Hensynet til barnets beste**
- **Rammevilkår for private tjenesteytere i barnevernet**
- **Konsultasjon med Sametinget**

I høringsnotat fra 30.03.20 fremkommer det at ansatte i barnevernet og opptil 66 prosent sier de i liten eller noen grad har kompetanse til å vurdere omsorg hos foreldre med annen sosial, kulturell eller erfaringsmessig bakgrunn.

Vi forslår følgende:

1.3 Utdannings- og kompetansetiltak for barnevernet (s12)

Vi mener det er avgjørende at utdanningene har en kombinasjon av praksis, klinisk og faglig bakgrunn, en mastergrad utgjør ikke alene kompetansen for å jobbe i barnevernsfeltet da saker ofte er multidimensjonale og krever også at man evner å danne motiverende kontakt og relasjon for å samarbeide med familier og barn.

Evne å kunne kommunisere og forstå mange ulike aspekter av andre kulturer og andre måter å praktisere omsorg på er et viktig verktøy i samhandling med minoritetsfamilier.

Barnevernet må inkludere annen ekspertise inn i sitt arbeid med minoritetsfamilier. Personer med relevant kompetanse, ressurspersoner bør bli en del av teamet som jobber direkte med familiene.

Veiledning teamet bør ha minst et medlem med flerkulturell bakgrunn, personen kan ha andre fagfelt/erfaringer enn barnevern.

Utdanning for familier med minoritetsbakgrunn bør tilrettelegges med 50% erfaringsbasert praksis med besøk i ulike familier. Kunnskap om ulike kulturer bør erverves med utenlands opphold under studiet for å utvide «sine kulturelle briller».

Vi mener at barnevernstjenester tilrettelegger veiledning ved oppstart i ordinær jobb for å sikre faglig utvikling og ivaretagelse av barnevernsansatte.

Regulering av bruk av sakkyndige i barnevernssaker

Tekst i høringsdok:

Som ledd i kvalitetssikring av barnesakkyndige er det etablert et sentralt register over sakkyndige i barne- og familiesaker. For å bli oppført i registeret kreves det at den sakkyndige har gjennomført et utdanningsprogram for barnefaglig sakkyndighetsarbeid, det vil si saker etter barnelov og barnevernlov. Det er Norsk Psykologforening som administrerer registeret på oppdrag fra Barne- og familiedepartementet. Ikke alle sakkyndige som brukes står oppført i dette registeret, og det er ikke krav om å stå i registeret for å bli brukt som sakkyndig i barnevernssaker.

Departementet har gitt Barne- ungdoms, og familiedirektoratet i oppdrag å vurdere alternative modeller for en videreutvikling av utdanningsprogrammet og registeret for barnefaglige sakkyndige.²³

Foreningen for flerkulturelle minoriteter savner tydelige retningslinjer i bruk av sakkyndige i minoritetsfamilier. Vi har informasjon og tilbakemeldinger om mange saker der det brukes kun et knippe sakkyndige som er registret i sakkyndignettverket, alle med psykologbakgrunn.

Sakkyndige i barnevernssaker med minoritetsfamilier skal/bør være kompetent innenfor de ulike kulturer. Det bør også være sakkyndige fra andre fagfelt som antropologi, juss. Departementet anbefales å stimulere til at personer med flerkulturell bakgrunn også for oppdrag som sakkyndig.

Psykologsakkyndige må dessuten dokumentere tidligere arbeid med minoritetsfamilier og kunnskap innenfor feltet. Ikke alle sakkyndige innehar kompetanse til å være sakkyndig i saker med minoritetsfamilier, det er ikke tilstrekkelig å ha gått på et sakkyndig kurs via Bufdir som andre fagpersoner så må kravet til kompetanse være en kombinasjon av formel og uformell kompetanse.

Undervisning av sakkyndige som jobber med familier fra andre kulturer skal også være fordelt og ikke til en liten gruppe «kultureksperter innen psykologi» en psykolog er kun en fagperson på psykologi og kan derfor ikke utale seg som en fagperson innenfor kultur.

Vi mener også slik som Sametinget at det må fremgå at sakkyndige i saker som omhandler minoritets barn, har nødvendig kompetanse om minoritetsbarns språklige og kulturelle rettigheter.

Vi anbefaler at det også settes i gang tiltak for å innhente annen ekspertise enn dagens sakkyndige nettverk. Vi har gjennom de siste årene sett et overbruk av psykologsakkyndig i barnevernssaker med minoritetsfamilier og den «ekspertgruppen» regulerer mye av sakene innenfor sin gruppe.

Det anbefales at sakkyndigordningen er rullerende slik som dagens meddommer ordning.

Klageadgangen til en sakkyndigs rapport er også underrepresentert og underkommunisert i minoritetsmiljøer. Vi mener at denne informasjonen bør tilrettelegges tydeligere.

Det anbefales at man bruker annen ekspertise utover psykologer i utredning av minoritetsfamilier.

Departementets egen utredning i 2007 viste den gang betydelige mangler som:

- *Mangelfull redegjørelse for bruk av sentrale begreper*
- *Dekontekstualisering*
- *Tendens til å beskrive biologiske foreldre negativt forekommer i nesten alle utredninger.*
- *Språklig forskjellsbehandling i beskrivelse av samspill mellom foreldre og barn.*
- *Et eksempel er at biologiske foreldre ikke er sammen med barna på adekvat vis. Dette kan uttrykkes finurlig på ulike måter. Språklig manipulasjon kan forstørre forskjeller og gi et tendensiøst bilde.*

- *Et gjennomgående tema i de sakkyndige utredningene er beskrivelse på forskjell mellom fosterforeldre og biologiske foreldre med hensyn til omsorgskvaliteter.*

Disse punktene er det fremdeles mye fremkomst av i saker med minoritetsfamilier og viser dermed at lite har blitt gjort for å sikre at denne typen maktovretredelse ikke forekommer i sårbare familier.

Det må jobbes systematisk med et strengere krav om ettergåelse av sakkyndigrapporter.

Det er et behov for en ekstern ettergåelse av sakkyndigrapporter.

Viser til at mange saker med minoritetsfamilier som behandles i Den Europeiske menneskerettsdomstolen (EMD), der Norsk barnevern er utsatt for internasjonal kritikk og de har besluttet å behandle flere barnevernklager.

Det anbefales at man bruker annen ekspertise utover psykologer i utredning av minoritetsfamilier

Krav til kompetanse i barnevernsinstitusjoner

Vi slutter oss til forslaget om kravene til kompetanse i barneverninstitusjoner, og mener at offentlige, private og kommunale barnevernsinstitusjoner også må ha personell som har flerkulturell kompetanse og det bør være et krav om at det skal være ansatte med annen kulturell bakgrunn i samhandling/veiledning av flerkulturelle familier.

Hensynet til barnets beste (s11)

For å møte kravet hensynet til barnets beste i saker med minoritetsfamilier skal det innhentes ekspert/kvalifisert personell fra andre relevante fagfelt.

Rammevilkår for private tjenesteytere i barnevernet (s20)

Barnevernstjenester som benytter private tiltak i minoritetsfamilier, skal påse at tiltaket har kunnskap og kompetanse innenfor ulike kulturer for å jobbe med minoritetsfamilier. Det anbefales at det benyttes i større grad personer med annen bakgrunn for å jobbe med familier fra andre land.

Konsultasjon med Sametinget (s21)

Vi slutter oss til forslaget om kravene som Sametinget har påpekt og mener at alle punktene i bør også gjelde minoritetsfamilier. For å øke rettsikkerheten til minoritetsfamiliene er det nødvendig med kompetansekrav i alle ledd. Forvaltningens manglende kompetanse om de ulike minoritetsbarns rettigheter medfører at tjenestene ikke klarer å fange opp og vurdere minoritets barns behov.

Vi slutter oss til sametingets vurderinger om at den nye masterutdanningen i større grad bør legge vekt på kompetanse som ivaretar samiske barns rett til å vokse opp i egen kultur, språk og etnisitet og legger til at dette gjelder også minoritetsbarn rett til å vokse opp i egen kultur, språk og etnisitet.

Foreningen for flerkulturelle minoriteter forslår også opprettelse av et flerkulturelt fagråd i likhet med Sametinget.

Mvh

Foreningen For Flerkulturelle Minoriteter

Samina Tagge

Leder